

råder, hvor der ikke er praktisk brug for det. Rådet har imidlertid ikke i enkeltheder taget stilling til en reduktion af antallet af særlovsbestemmelser herom. Rådet henstiller derfor, at der i det fremtidige særlovsarbejde anlægges en kritisk prøvelse af, om tilstrækkeligt stærke praktiske grunde taler for at indføre eller opretholde denne udvidelse af strafansvaret ud over området for individuelt ansvar for forsætligt eller uagtsomt forhold.

Specielt med hensyn til overtrædelser af straffeloven og andre love, som nu er og bør være betinget af, at der er handlet med forsæt, har Straffelovrådet pegt på betænkelighederne ved at hjemle bødeansvar for juridiske personer. I den forbindelse tager Straffelovrådet afstand fra en juridisk konstruktion, der går ud på, at en kollektiv enhed ligesom en enkeltperson kan handle med forsæt.

Om Justitsministeriets overvejelser vedrørende dette spørgsmål henvises til pkt. 3.1. nedenfor.

Der henvises endvidere til betænkningens kap. 4 om kollektivansvarets område og lovhjemmel (s. 48-58) og til bemærkningerne til § 25 i lovforslagets § 1, nr. 1.

2.3. Selskaber og offentlige myndigheder

Straffelovrådet foreslår, at der i straffeloven indsættes en generel bestemmelse, der fastlægger kredsen af ansvarssubjekter i alle de love, der indeholder hjemmel til strafansvar for kollektive enheder, og hvor der ikke er gjort undtagelse i udvidende eller begrænsende retning med hensyn til ansvarskredsen.

Ved udformningen af den generelle regel må man efter rådets opfattelse tilstræbe en afgrænsning, der er hensigtsmæssig for det store flertal af love, hvor hjemmel til ansvar for juridiske personer er eller vil blive indført, således at en fravigelse af den generelle afgrænsning kun vil komme på tale i et mindre antal love.

Udgangspunktet bør derfor være, at ansvarskredsen beskrives forholdsvis bredt og rummeligt, således at den mangfoldighed af fællesskabsformer, der nu og i fremtiden kan tænkes at forekomme inden for de forskellige lovgivningsområder, vil være omfattet. Herved opnås også, at der ikke i strafferetlig henseende vil være noget vundet ved at organisere en virksomhed på en bestemt måde, hvis sådanne overvejelser overhovedet måtte blive tillagt betydning ved konstruktionen af virksomheder. En for snæver afgrænsning kan også medføre, at der i særlove opstår behov for at foretage en udvidelse af ansvarskredsen i forhold til den generelle bestemmelse. Straffelovrådet finder endvidere ikke, at det er en afgørende indvending mod en rummeligt formuleret generel bestemmelse, at en eller flere af de enheds-

former, der er omfattet af den generelle regel, ikke er af praktisk betydning inden for alle lovområder.

Straffelovrådet foreslår på denne baggrund, at en generel bestemmelse i straffeloven om afgrænsning af ansvarskredsen omfatter »enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder«, jf. rådets forslag til § 26, stk. 1, i straffeloven.

Bestemmelsen er tydeligere og rækker videre end den hidtil anvendte standardbestemmelse om »aktieselskaber, anpartsselskaber, andelsselskaber eller lignende«. De tre i standardbestemmelsen nævnte selskabstyper, aktie-, anparts- og andelsselskaber, er særskilt opregnede. Desuden medtages interessentskaber, som i gældende ret normalt ikke har været omfattet af udtrykket »eller lignende«. Endvidere er foreninger, fonde og boer udtrykkeligt nævnt.

Det følger af Højesterets dom i Ugeskrift for Retsvæsen 1986, side 183, at kommuner og statslige myndigheder ikke kan anses for omfattet af tilføjelsen »eller lignende« i de gældende særlovsbestemmelser om strafansvar for juridiske personer. På denne baggrund er der siden midten af 1980'erne i en del tilfælde vedtaget særlovsbestemmelser, der udtrykkeligt undergiver kommuner, kommunale fællesskaber og statslige myndigheder samme bødeansvar som virksomheder.

Det er Straffelovrådets opfattelse, at man også i en generel bestemmelse i straffeloven om ansvarssubjekterne bør fastholde den ligestilling af private selskaber m.v. og offentlige myndigheder, som den nyeste særlovgivning har fastslået. Det er fundet overflødig udtrykkeligt at nævne de i nyere særlovsbestemmelser medtagne »kommunale fællesskaber«, idet sådanne fællesskaber vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, uanset om de er organiseret som interessentskab, andelsselskab el. lign.

Straffelovrådet foreslår, at bestemmelserne i straffeloven om strafansvar for juridiske personer skal have virkning også i forhold til allerede gældende bestemmelser herom i særlovgivningen. Det indebærer, at de nugældende bestemmelser om strafansvar for juridiske personer uanset deres formulering vil have samme anvendelsesområde som de nye regler i straffeloven.

F.eks. vil kommuner og statslige myndigheder kunne ifalde ansvar, selv om de ikke er nævnt i den pågældende særlovsbestemmelse, men det gælder dog kun for overtrædelser, der begås efter straffelovsændringens ikrafttræden, jf. straffelovens § 3.

Straffelovrådet forudsætter i den forbindelse, at eksisterende bestemmelser om selskabsansvar ved